



Handläggare: Mats Engström
Telefon: 08-508 24 836

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd
2012-02-23

Svar på skrivelse om förebyggande insatser mot skuldsättning

Förvaltningens förslag till beslut

- 1 Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på skrivelse.

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Lena Thorson
avdelningschef

Sammanfattning

En skrivelse inkom från alliansen (m) och (fp) till stadsdelsnämnden 2011-11-24. Ett nationellt arbete hos Kronofogdens förebyggande verksamhet gällande skuldöversättning pågår. Kronofogden samarbetar med olika aktörer. Det finns även en förening som heter Insolvens som arbetar för och med skuldöversatta. Ett samarbete över enheterna pågår och håller på att formas i olik omfattning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av verksamhetscontroller Mats Engström tillsammans med berörda enheter såsom barn, ungdom, försörjningsstöd, beställare, mottagning och förskola.

Bakgrund

En skrivelse inkom från alliansen (m) och (fp) till stadsdelsnämnden 2011-11-24.

Skrivelse lyder enligt följande:

"Skärholmen tillhör en att de stadsdelar där högst andel invånare i arbetsför ålder finns registrerade hos Kronofogden (10 % av invånarna i åldrarna 25-66 år). Överskuldsättning har betydande negativa hälsoeffekter för individen och till och med överdödlighet. Det kostar både individerna och samhället i form av lidande och kostnader. Skärholmen bedriver idag inget medvetet förebyggande arbete mot överskuldsättning. Vi behöver ta frågan på större allvar. Vi menar därför att det är angeläget att stadsdelsnämnden tar fram ett handlingsprogram för att förebygga överskuldsättning bland våra invånare. Det förebyggande arbetet behöver bedrivas av fler än bara de hyres-, budget- och skuldrådgivare som stadsdelen har idag. Stadsdelsförvaltningens egna rutiner för information om vilket stöd som finns att få när någon missar inbetalning av förskole- och äldreomsorgsavgifter bör ses över. Fastighetsägarna är också viktiga samarbetspartners i det förebyggande arbetet."

Ärendet

Vem blir överskuldssatt?

I en studie som TNS Gallup genomfört har flertalet orsaker till överskuldssättning identifierats. Det går inte att peka ut grupper eller beteenden som är typiska när det gäller överskuldssättning. Utan det är först när flera faktorer samverkar med varandra som problem med överskuldssättning kan uppstå.

Faktorer som kan leda till överskuldssättning:

- Traumatiska händelser
- Systemet (skyddsnät och institutioner)
- Individens kunskaper om ekonomi
- Individens sociala nätverk
- Individens ekonomi
- Personlighet
- Individens hälsotillstånd
- Individens arbetsförmåga



(Källa: Skatteverket, Grundorsaker till att personer betalar alla sina räkningar, Göteborg 2007-12-18)

Kronofogdens information

Enligt Kronofogden Win-Init 2011-10-13 är ca 10 % av Skärholmens stadsdels medborgare skuldsatta och finns med i Kronofogdens register. I Stockholms stad som helhet är siffran ca 3,6 % och i Stockholms län är det ca 3,2 %.

Kronofogden 2011-10-19 skriver att de och Konsumentverket anser att kommunernas kostnader kan minska rejält om kommunerna prioriterar förebyggande arbete mer. Under 2010 lades endast 6% av den totala arbetstiden för landets budget- och skuldrådgivare på förebyggande arbete. Den siffran är otillräcklig anser Kronofogden och Konsumentverket.

(Källa: Kronofogden, Martin Kling, 2012-01-03)

Insolvens.se – riksförbundet för överskuldsatta

Insolvens är en förening som vänder sig till personer som är överskuldsatt eller till personer som sympatiserar med de svårigheter överskuldsatta möter i sin vardag. Med överskuldsatt menar Insolvens de som över en längre tid har problem att betala alla sina räkningar eller de som är på väg att hamna i en sådan situation.

Insolvens beskriver att:

- över 100 000 personer har en pågående löneutmätning. Siffran inkluderar inte antalet överskuldsatta utan utmätningssbar inkomst vilka är ca 200 000 personer.
- 492 030 personer har ett skuldsaldo hos Kronofogdemyndigheten, 1793 personer av dessa är omyndiga.
- 13 % av Sveriges barn lever i fattigdom enligt Rädda barnen, 2011. Barn i familjer med löneutmätning har inte räknats med.
- under första kvartalet 2011 vräktes 173 barn.
- de fyra vanligaste anledningarna till ekonomiskt obestånd är: sjukdom, arbetslöshet, konkurs och skilsmässa.

- under första kvartalet 2011 beviljades totalt 1734 personer skuldsanering. 1253 personer fick avslag på sin ansökan. Nästan hälften av dem som söker skuldsanering är sjuka.
- självmordsfrekvensen hos överskuldsatta är 33 % högre än normalfrekvensen.
- 400 - 600.000 personer räknas som överskuldsatta i Sverige. Kostnaden för samhället beräknas till 30 - 50 miljarder / år i produktionsbortfall och sjukdom.

(Källa: <http://www.insolvens.se/overskuldsatthet/> 2011-01-05)

Beskrivning av stadsdelsförvaltningens arbete

Mottagningsenheten får in samtliga anmälningar gällande el- och hyresskulder. Mottagningsenheten tillsammans med Enheten för ekonomiskt bistånd arbetar aktivt för att informera, ge råd och stöd till människorna som har eller är på väg att få en överskuldsättning, där enheten även inkluderar skulder till kommunen. Denna handlingsplan beslöts av stadsdelsnämnden 2012-01-26.

Beställarenheten har ingen avgiftshandläggare som arbetar med egen/omsorgsavgifter. Biståndsbedömare handlägger beslutet om vilken avgift som ska betalas av brukaren. Biståndsbedömare lägger in placeringsbeslutet och uträkningen av inkomster och utgifter i socialtjänstens IT-stödssystem Sociala system. För vissa insatser måste en uträkning ske manuellt och stadsdelsförvaltningen skickar uträkningen vidare till Serviceförvaltningen. Detta sker enligt Stockholms stads riktlinjer för avgiftshantering inom äldreomsorg och funktionsnedsättning.

Fakturor skickas från Serviceförvaltningen som ska betalas månadsvis. Om brukaren inte har betalat i tid skickas en påminnelse automatiskt. Om fakturan inte betalas av brukaren efter påminnelsen skickas fakturan vidare till inkassoföretaget och Kronofogden.

I övrigt skriver brukaren under på att denne ska meddela inkomständering. Minst en gång om året görs en omprövning och de som inte inkommit med någon ny inkomst under det året, skickas det ett informationsblad och ny blankett till. I informationsbladet står också att förvaltningen kontrollerar inkomsten mot Skatteverket och det görs en justering av inkomsten om den inte stämmer.

Beställarenheten har idag ingen rutin hur biståndshandläggaren följer upp hur dessa avgifter blir betalda eller inte. Det framkommer ofta vid uppföljningar att avgifter inte är betalda. Det finns ingen direkt koppling till Enheten för ekonomiskt bistånd.

Alla biståndshandläggare har under december 2012 genomgått en utbildning i det nya avgiftssystemet som Stockholms stad tagit fram. Det nya avgiftssystemet innebär att rutinerna och avgifterna ska bli samma över hela Stockholms stad.

Utbildningsförvaltningens tillämpningsföreskrifter för kommunal taxa för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

För egna företagare eller i det fall inkomsten varierar från månad till månad kan avgiften preliminärt fastställas med ledning av uppskattad sammanlagd avgiftsgrundande inkomst för en viss period, dock högst 12 månader under kalenderåret, vilken därefter divideras med periodens månadsantal. I det fall avgiften är preliminärt fastställd, skall den avgiftsgrundande inkomsten styrkas i efterhand varvid eventuell korrigering görs.

Ändrad avgift gäller fr.o.m. månadsskiftet efter det att inkomsten eller familjeförhållandet ändrats. En retroaktiv ändring som innebär en sänkning av avgiften görs dock höst två månader bakåt i tiden, efter det att anmälan inkommit till stadsdelsförvaltningen/skolan. Undantag kan medges efter beslut i ansvarig nämnd. Om ett hushålls sammanlagda avgiftsgrundande inkomst understiger 4000 kr/månad uttas ingen avgift för hushållets inskrivna barn.

Barnomsorgen har en handläggare som arbetar med förskoleavgifterna. Samtidigt som barnen får en placering på en förskola skickas en inkomstblankett med placeringen. Avgiften som ska betalas beslutas utifrån föräldrarnas inkomst. Handläggaren skriver in placeringen och inkomsten i ett IT-stödssystem som heter BoSko (Barnomsorg och skola).

Fakturor skickas från Serviceförvaltningen som ska betalas månadsvis. När föräldrarna inte har betalat i tid skickas en påminnelse automatiskt. Om fakturan inte betalas av föräldrarna efter påminnelsen skickas fakturan vidare till inkassoföretaget och Kronofogden.

Ett brev skickas till föräldrarna om de inte har betalat de två senaste månadernas fakturor. I brevet står det att barnet sägs upp med två månaders uppsägningstid om

fakturan inte betalas. Skulden ska betalas omgående eller kan en avbetalningsplan upprättas på högst sex månader och handläggas av inkassoföretaget. Undantag gäller om barnet för sin utveckling är i behov av plats enligt 2:a kap § 9 skollagen.

I övrigt intygar föräldrarna att de ska meddela inkomständring. Antingen görs det på webben eller på de inkomstblanketter Stockholm stad har. En gång om året görs en omprövning och de som inte inkommit med någon ny inkomst under det året, skickas det ett informationsblad och ny blankett till. I informationsbladet står också att vi kontrollerar inkomsten mot skatteverket och det görs en justering av inkomsten om den inte stämmer.

Enheten för ekonomiskt bistånd kan bevilja ekonomiskt bistånd för förskoleverksamhet, skolbarnomsorg (åk. 1-3) och öppen fritidsverksamhet (åk. 4-6). Den sökande måste uppbära försörjningsstöd eller ha inkomster i nivå med försörjningsstödet. Detta gäller även enskilt anordnad verksamhet om avgiften är i nivå med kommunens.

Skuld för avgift för förskoleverksamhet behandlas normalt som andra skulder. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med förvaltningen. Hotas ändå barnet av uppsägning från plats i förskoleverksamheten och det är viktigt att så inte sker ska ansvarig för förskoleverksamheten kontaktas. Har barnet av sociala skäl behov av platsen får den enligt skollagen och stadens regelverk inte sägas upp.

Det finns i dagsläget ingen direkt koppling eller rutin att anmäla till Enheten för ekonomiskt bistånd eller till barn- och ungdomsenheterna inom stadsdelsförvaltningen när skulder uppstår till förvaltningen i form av egenavgifter, omsorgsavgifter och förskoleavgifter.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Ett arbete har påbörjats för att utveckla interna rutiner för de berörda enheterna. Översynen av ska vara klar under våren 2012. I översynen ingår egenavgifter, vård- och omsorgsavgifter, föräldrars avgift för placerat barn och förskoleavgiften.

Vidare har ett önskemål att få en bevakning i Sociala system skickats till Stockholms Ledningskontor, systemförvaltarna för att kunna följa upp avgifter som faktureras av socialtjänsten.



I rutinerna ska det tydligt framgå hur avgiftshandläggare ska agera om det finns barn under 18 år i familjen. Barnomsorgen och Beställarenheten ska vid behov anmäla ärendet till stadsdelsförvaltningens barn- och ungdomsenheter för bedömning om utredning ska inledas. Vidare ska rutinerna beskriva hur biståndsbedömaren kan hjälpa en person att ansöka om försörjningsstöd på Enheten för ekonomiskt bistånd och/eller budget- och skuldrådgivning.

Bilagor:

1. Skärholmens stadsdelsnämnd 2011-11-24 § 29 Skrivelse om förebyggande insatser mot överskuldsättning.
 2. Handlingsplan vräkningsförebyggande arbete Skärholmens Stadsdelsförvaltning
 3. Informationsfolder: Hyran är din viktigaste räkning
 4. Nya avgiftssystemet from 1 februari 2012
-